

POT, VAN LIENEN & BAUMGARTEN

Een ontwikkelingsproces waarin geen ego's samenwerken

Speeldoosje is de nieuwe aanwinst van Pot, Van Lienen & Baumgarten. Het trio Peter Pot (trekharmonica's), Arie van Lienen (trekharmonica's) en Philip Baumgarten (contrabas en fretloze basgitaar) timmert al jaren aan de weg. Hun muziek bestaat uitsluitend uit eigen composities die tot prettige sfeerplaatjes zijn uitgewerkt. Het ene moment heel dreigend en stuwend, en het andere moment melancholisch en haast verhalend. Geweldige geïmproviseerde muziek waarbij het trio balanceert op de grenzen der mogelijkheden van de instrumenten. Trekharmonicaspeelster en organiserende duizendpoot Marion van Kouwen bestiert succesvol het impresariaat, en met dit visitekaartje wil de groep zich definitief plaatsen op de muzikale landkaart.

Tekst: **Ron Janssen**

Waarom heeft het zo'n zes jaar geduurd voordat *Nectar* (1999) een opvolger kreeg?

Philip: Omdat het bij ons altijd een beetje langzaam gaat voordat we tevreden zijn over een nummer. De compositie gaat door de mangelmolen heen, en na zo'n anderhalf, twee jaar zijn we er een keer tevreden over. Arie: We willen geen cd maken om de reden dat we een cd moeten maken. We willen er

helemaal klaar voor zijn, en dan ook genoeg materiaal hebben om een volwaardige cd te vullen. We gaan de nummers pas opnemen als we ze goed genoeg vinden.

Peter: We zijn geen beroepsmuzikanten. Als we meer tijd hebben om samen te spelen, dan gaat het proces ook een stuk sneller. De muziek is onze grote passie, maar we hebben alledrie een baan waar we ons inkomen mee moeten verdienen. Philip is uitgever van beroep, Arie is pianostemmer en ik ben op dit

moment directeur van een basisschool.

Peter en Arie vormen al jaren een eenheid.

Arie: Ik kwam Peter tegen in Groesbeek, toen men nog in plaats Groesbeek het weekend organiseerde. Peter had net les en wilde graag bij mij les volgen. Een jaar later speelden we samen omdat het niveau van Peter zo omhoog geschoten was. Ik kon bijna bij Peter op les! We begonnen ook gelijk te experimenteren met geïmproviseerde muziek. Ik was vrij

volksmuziek gericht, maar wel met een typisch Van Lienen stijl. De experimenteerdrift is eigenlijk de schuld van Peter. In het begin sputterde ik nog wat tegen, maar van de andere kant wilde ik wel graag weten waar dit toe zou leiden.

Peter: Het is eigenlijk begonnen met een trio. Erik de Vries was de derde, en met die bezetting hebben we ook een aantal keren opgetreden. Erik stopte er op een gegeven moment mee, en toen ben ik met Arie als duo verder gegaan. In 1996 kwam Philip erbij, en dat is inmiddels ook tien jaar geleden. Het experimenteren sloeg toen helemaal toe, want Philip is van huis uit een jazzmuzikant.

Niet iedereen is gelukkig met de improviserende uitspattingen op de trekharmonica. Conservatisme is geen onbekend begrip in onze harmonicawereld. Staat dit een veelbelovend trio niet in de weg?

Arie: Dat weten we, en dat hebben we ook geaccepteerd. Maar dat staat ons niet in de weg om ermee door te gaan. Er zijn mensen die onze muziek niet zo kunnen waarderen, maar we merken dat er ook een heleboel zijn die dat wel doen. Ik merk ook bij mijn eigen leerlingen dat er wat begint te veranderen in de repertoirekeuze van het studiemateriaal. De mensen willen het improviseren ook zelf gaan proberen, en dat zie ik eigenlijk ook in de hele harmonicawereld een beetje loskomen. Er zijn zeker mensen met conservatieve gedachten, en dat mag ook, maar ik denk ook dat er dingen in ons voordeel aan het veranderen zijn.

Peter: Het heeft wel zijn tijd nodig om het improviseren te ontwikkelen. Bij mij is het allemaal begonnen met de groep Trans-Europe Diatonique, met Kepa Junkera, Riccardo Tesi en John Kirkpatrick. Dat concept vond ik zo geweldig en dat heeft me enorm geïnspireerd. Je ziet nu in de trekharmonicawereld in Frankrijk en België dat er grif geëxperimenteerd wordt. Zo'n tien jaar geleden waren wij een van de weinigen die zulke muziek speelden. En nu is het ineens wat normaler aan het worden, maar nog niet zo sterk in Nederland. Arie: Alle groepen en artiesten die op deze basis bezig zijn hebben wel ieder een eigen gezicht. Je mag het onder de noemer experimentele muziek plaatsen, maar het blijft ieders eigen stijl.

Arie maakt ronde composities. Peter daarentegen hoekige creaties, en Philip is de man van de jazz.

Arie: Philip swingt heel erg, en die drie bij elkaar lijken tot een eenheid te komen.

Peter: Op een gegeven moment kom je erachter dat je die verschillen hebt, en in het begin gaat eenieder proberen om anders te spelen om dichterbij elkaar te komen. Maar daarna kom je tot de conclusie dat net die verschillen de muziek zo bijzonder maken. We ontdekten dat die verschillende benaderingen, samengevoegd tot één geheel, beter uit de verf kwamen dan wanneer we geforceerd probeerden om in elkaars stroom te blijven.

Arie: Ons geheim is dat we elkaars manier van

muziek spelen zeer waarderen, maar we kunnen ook heel goed kritiek geven en nemen. Het is heel uniek als je in groepsverband zonder ruzie te maken op deze manier kan werken.

Philip: Er zijn geen ego's aan het werk als we samenspelen. Elk voorstel wordt aangenomen en onderzocht. Ons gezamenlijke doel is om nummers mooi en interessant te maken, en daar kunnen heel wat voorstellen aan vooraf zijn gegaan. Dat is een heel mooi ontwikkelingsproces!

Twee trekharmonica's en een bas. Is er een duidelijke rolverdeling?

Peter: Maar net hoe het uitkomt. Vaak ligt het voor de hand dat ik iets met de begeleiding doe bij nummers van Arie, waar hij de melodie van bedacht heeft. En als ik met een thema kom, dan speel ik dat doorgaans ook zelf. Maar ik moet wel concluderen dat ik de laatste jaren verhoudingsgewijs iets meer begeleid, omdat het zo'n mooie ritmische basis legt.

Arie: Maar dat heeft ook met onze persoonlijkheden te maken. Soleren doen we alledrie duidelijk, al begint dat bij mij de laatste tijd wat meer volwassen te worden. Maar Peter en Philip doen dat al jaren samen.

Hoe worden de composities gevormd tot een podiumproof eindresultaat?

Philip: Dan kom ik met een vrij uitgewerkt nummer aanzetten, waarin alle deeltjes wel duidelijk zijn. En vervolgens wordt dat helemaal veranderd, door elkaar gehusseld en er worden dingen bij verzonnen. Uiteindelijk heb je iets dat ontzettend veel rijker is geworden.

Peter: *Teacup whiskey* is ontstaan door een improvisatie tussen Arie en mij. Lekker zonder remmen zitten prutsen. Minidisc erbij, en de volgende keer pakken we het weer op en dan langzaam begint zo'n nummer te groeien. Arie heeft doorgaans nummers die bestaan uit verschillende delen, zoals *Saskia*. Maar neem nou *Luce della luna*, dat waren allemaal verschillende ideetjes die niet met het doel tot samenvoeging zijn ontstaan. We hebben die stukjes eens achter elkaar gezet, en toen hadden we in feite drie afzonderlijke nummers, maar door allerhande toevoegingen en ideeën is het uiteindelijk één geheel geworden. Dat maakt de nummers van Arie zo mooi, want het zijn haast suites. Ik componeer bijna alleen maar op de computer. En dan heb ik net als Philip een complete compositie bij me. Maar dan wil Philip daar een bijzondere basloop van maken, en Arie wil meer gevoel erin. Dan begint weer het proces dat Philip net omschreven heeft. Maar het totale plaatje wordt altijd beter dan het oorspronkelijke idee.

Is er genoeg voer om jullie honger naar geïmproviseerde muziek te stillen?

Peter: Ik luister wel veel naar andere harmonicaspelers, en Riccardo Tesi is mijn grote inspirator. Ik ervaar de hoeveelheid harmonica-cd's die verschijnen als genoeg voer om

mezelf te ontwikkelen. Maar ik heb een brede smaak, en alle goede muziek inspireert me eigenlijk wel. Buiten Tesi heb ik iets met de muziek van Kepa Junkera en Tref. En wat er verder in Frankrijk allemaal gebeurt, volg ik niet zo precies. Maar ik houd wel van een zekere toegankelijkheid. Het is heel knap wat de dames van Deux Accords Diront doen, maar is het ook toegankelijk?

Arie: Die toegankelijkheid is wel belangrijk. We willen graag een paar 'hitjes' in ons repertoire hebben. Van Nectar vragen de mensen nog steeds nummers als *Innamorato*, *De witte ballon* en *Nectar*. Die muziek raakt hun, en daar krijgen we zelfs brieven over. Het is echt geweldig dat we de mensen in vervoering kunnen brengen.

Onze muziek moet geen manifestatie van techniek worden. Het moet in eerste instantie muziek zijn, maar zeker ook een herkenbaar iets van jezelf blijven, en je moet er de eigen ziel in terug kunnen vinden. Als je heel technisch gaat spelen, dan zullen veel mensen toch niet zoveel erin herkennen.

Geven jullie ook les en workshops?

Arie: Ik geef het meest les, en Philip is af en toe ook bezig met workshops voor contrabas. Philip: Ik heb een site en die wordt vreselijk druk bezocht door bassisten uit het hele land. Een aantal bezoekers had bedacht dat ik een workshop zou geven. Meer dan dertig contrabassisten kwamen opdagen. Kijk maar eens naar die geweldige foto op de site.

Arie: Ik heb thuis een praktijkje, en ik doe nog wel eens workshops. In de Franse Ardennen heb ik dit jaar voor de tweede keer les gegeven tijdens een week vol workshops. Daar kan men op een relaxte manier genieten van een actieve vakantie met workshops, tekenen, theaterexpressie, trekharmonica spelen, koorzang en beeldhouwen. Het is een stukje vakantie waar ik met mensen trekharmonica ga spelen. Ik werk die stukken van tevoren helemaal uit en werk ter plekke met de groep naar een uitvoering toe. Het is de bedoeling dat we aan het einde van de week een presentatie voor de plaatselijke bevolking organiseren.

Is er sprake van een uitgezette strategie na de vele lovende reacties op Speeldoosje?

Peter: Na het verschijnen van *Speeldoosje* hebben we besloten om gelijk door te gaan met componeren. Dat in tegenstelling tot de periode na *Nectar*, want toen zijn we in feite in een gat gevallen. Veel optredens gedaan, maar ons enkel gericht op het materiaal van die cd. Zo'n muzikale dip willen we dit keer voorkomen.

Arie: Maar wel met de kanttekening dat dit niet de belofte is dat er snel een nieuwe cd verschijnt!

www.peterpot.nl
www.baumgarten.nl

Voor de actieve vakanties waar Arie over sprak, zie: www.creavak.nl